

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

Plutarchus

Francofurti, 1620

In Pelopidam annotationes

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

non perlitauit. & annotat, *ἐκ δὲ καλλιέρει.* En tibi (non enim possum non stomachari) correctorem. Recte verterat Aretinus πὲρ καλλιέρειν, licare. Corrector, quicumque tandem fuit, id quasi errorem notauit, inque margine adscripta Græca, & interpretatus est, haud auspiciata sacra expertum esse. Nimirum vero hic virum se præstitit, & officio emendatoris coronam meruit: quin & Suidam (vt ille in morsu pulicis Herculem) inuocat. Ex hoc quidem suam Latinæ linguæ ignorantiam non potuit cognoscere, homine Græco. Est autem omnino Litare, καλλιέρειν, adeoque id quod ille Auspicata sacra experiri dicit: quod demonstrare piger, quum nihil sit notius. Tullius 2. De diuinat. Quid quum pluribus diis immolatur, qui tandem euenit vt literur aliis, aliis non literetur? Idem Perlitari dicitur. Liiij verba apposui de lib. 41. ne multos locos adducendos haberem: Tertitis eo prodigio & aliter consul curam adiecit, qui se quod caput iocinoti defuisset, tribus bubus perlitasse negauit. Senatus maioribus hostiis, vsque ad litationem sacrificari iussit. Cæteris diis perlitatum ferunt. Saluti Petilium perlitasse negant. Vocabulum dictum *περὶ τὸ καλὸν καὶ ἰερὸν*, patet: & quorum hostias probassent dii, illi καλλιέρειν dicebantur. Testatur id etiam Eust. in β & x Iliadis λ Odyss.

Ibid. e. *Directas frameas ferro graues &c.* Xyl. vertit, *Romphæam ferro graui præfixam*: remittens ad suas in Cleomenem annotationes.

Ibid. *Pelignorum & Marruciorum*] Παλιγῶν καὶ Μαρρυκίων. Prius pro Pelignis accipiendum est, haud scio an male scriptum, sicut & paulo ante pro Μαρρυκίων legerim Μαρρουκίων. Liiij: Duæ cohortes à parte Romanorum erant, Peligna & Marrucina, &c. Corrector nescio quid Tarraciorum annotauit, eoq; interpreti Gallico impoluit.

267. c. *Adaquare equum*] Xyl. vertit, *Equo potum subministrare*: & annotat, *ἐπιπὸν ἀρδεν*. Aretinus Equum stabulari, non modo non satis Latine, sed & contra Græci sermonis veritatem. Est enim ἀρδεν idem quod πῖζεν, quod & notum est, & ex Herodoto docet Eustathius in δ. Iliad. *ἢ γυνὴ ἐπεὶ ἀφίκατο ὄψα πὸν ποταμῶν, ἢ ῥοδὲ πὸν ἰππῶν, ὁ ὄψα, ἐπὶ πῖζεν*. Inde ἀρδαίαν, & alia quæ ibi & alibi exponit.

Ibid. e. *Iude Alepsum*] Xyl. vertit, *Atque hinc Galepsum*: annotatque, *Ἄλῃ ψω* est in Græco, sed vitiose, nam neque vlla iis in regionibus vrbis Alepsus à quoquam (vii arbitror) autore nominatur: & apud Liu. lib. 44. extremo, est aperte, Galepsum eo die postero Samothracam perueniunt. De Galepso est apud Stephanum, & alios.

268. c. *Ad Sagram amnem*] Xyl. vertit, *Apud Sagaram fluiuium*. annotatque, De cæteris satis constat. Pugnam apud Mycalem descripsit Herod. lib. 9. Diod. lib. 11. alii. De Tarquinienfi victoria etiam in Coriolano retulit. Sed de hac apud Sagram pugna explicandum videtur. Sagram fluiuium Italiae eius quæ magna Græcia dicitur, inter Locros & Caulonem fuisse, Plin. l. 3. cap. 10. asserit, lbi pugnatum fuit à Locris aduersus Crotoniatas: hi c x x millia, illi, x millia in aciem eduxerant. Vicerunt tamen Locrenses. Nuncius victoriae eadem die Olympiam, Spartam, Corinthum, & Athenas perlatus est. Hæc fere Strabo libro 6. in descriptione Calabriae: Cic. lib. 2. & 3. De natura deorum, Suidas, Iustinus lib. 20 qui tamen locum non nominat, historiam perspicue describit. Atque inde ortum prouerbium, Strabo & Cicero, &

E. Stathius in secundum Iliadis, & Suid. ostendunt, vt de re certa incredulis diceremus, Certiorem esse rem iis quæ apud Sagram gesta sint: ἀλλ' ἕτεροι οὐδ' ὄντι Σάγρας, Sic Cicero: De Sagra Græcorum est vulgare prouerbium, qui quæ affirmant, certiora esse dicunt quam illa quæ apud Sagram. Hæc vim & vsum prouerbii satis indicant. Sed quo tempore pugnatum sit, non facile cognoscitur: tamen id maxime in historia desideratur. Ego ex Laconicis Pausaniæ, quo loco is Crotoniatum de Achille & Helena sermonem commemorat, deprehendi Stefichori iam tum excaecati tempestate rem eam gestam fuisse: quem natum Olymp. xxxvii. mortuum lvi. Suidas, ad stipulatorem Eusebio, tradit: vt haud longe ante aut post quinquagesimam olymp. & Tarquinii forte Prisci temporibus prælium id pugnatum fuisse, coniectura esse videatur. Huius rei ignorantia Aretinum in eum errorem induxit, vt Ἰπελιωτῶν Romanos verteret, iisque pugnam hæc falso adscriberet: quæ nobis annotandi causa fuit. De Antonii rebellionem Xyphil. in Domitiano, Suetonius, Tacitus, Martialis.

Ibid. d. *Cn. Octavius, qui vna cum Paulo bellum administrabat*] Xyl. vertit, *Cn. Octavius præfectus classis*. annotatque, *Ὁ σωμαρχὸν Διμιλίω*, id est collega. Legatum vertit Aretinus, non pessime. Neque enim consul, neque paricum Paulo potestate fuit: tamen ne legatus quidem eius, nisi forte quod prætor eum classe ducenda adiunxit. Itaque malui exprimere.

271. b. *Vt quodammodo triumphalem pompam prælibaret populus Romanus*] Xyl. vertit, *Ut & ludæ * extra quod vi * Romani ante triumphum ea fruerentur*: & annotat, Hæc mutila, & nisi ex libro insanabilia, omisit Aretinus: pro *ἄσφατον*, *ἄσφατον* substitui.

272. c. *Cornua*] Xyl. vertit, *Pocula in cornu formam*. annotatque, *Κέρατα*. Antiquitus cornibus animalium pro poculis utebantur. inde *κτεροσύ*, Vinum miscere: & Bacchus cornutus dicitur. Vide omnino Athenæum lib. 11. & Eustathium in principium Iliad. 13.

273. e. *Vt est apud Homerum*] Locus est Iliad. ultimo lib. Verba sunt Achillis ad Priamum, humanam sortem & conditionem ex rebus prosperis & aduersis commixtam describentia quæ obiter Latina facta appoluit: *Hanc misero sortem superi iniunxere, dolorum Expertes, hominum generi, nam dolia in ipso Limine celestis primo duo sunt posita aula, Vnde duum generum Iupiter mortalibus effert Munera: in hoc bona sunt, aduersa recondita in illo. Cui commixta Tonans depromit dona fruetur Nonnunquam aduersis, rebus quandoque secundis. Sed cui sola dedit de lauo tristia vase: Is miser est, neque diis, hominum neque amabilis vlli, In terraque suos lugubriter exigit annos.*

275. c. d. *Et Licinius Philonicusque*] Xyl. itidem, *Licinnio & Philonico*. & annotat, Philonicum hunc fuisse publicanum, ex Politicis Plutarchi præceptis constat: vt hic copula desideretur. Aretin. declamatorem vertit: quasi id φιλονίκος significet.

Ibid. e. *Eleam oppidum Italia*] Xyl. itidem, *Eleam Italia urbem*: annotatque, Aretinus Veliam posuit, quum sit in Græco *Ελία*. non video quid ille, aut cur ipsum Amiotus sit sequutus. Est autem Lucaniae vrbis vt ex initio l. 6. Strabonis liquet, & supra ostendi. Paulo post *εὐχόμενοι*, non *εὐχαίμενοι* scribendum.

IN PELOPIDAM ANNOTATIONES Guil. Xylandri & Herm. Crusarii, interpretum.

Pelopidas Epaminondæ æqualis sociusque fuit, maxime Leuctrica pugna nobilis, qua Spartanis Thebani principatum Græciæ eripuerunt sedecim cititer annis post captam à Gallis Romam, vt ex Polyb. lib. 1. initio, Diodoro Siculo lib. 15. Pausan. Bæoticis, & Gell. l. 17. c. vlt. patet.

277. e. *Cato maior*] Est & hæc vita ex eorum numero quæ ita fuerunt deprauata male vertendo, vt emendare velle, non magis sit consilium quam laterem lauare. Quam enim nullo sensu Catonis venustissimum in temerarios nimisque audaces homines dictum extulit? an vero ἀλογιστὸς ἀσεβέσολος is est qui Strenuus Latinis dicitur? quum hoc virtutis, illud vitii sit. Et quidem nihil apertius potuit hoc apophthegmate cogitari: quod tamen etiam sequentia exponunt, quæ eodem tere modo tractant: Cæterum & hic & in Fabio, vbi de Mar-

cello autor loquitur, *ἰταυὸς* audacem significat: alias proteruum.

279. b. *Vt Euripideus Canopeus*] Xyl. *Exemplo Capanei Euripidei*. Et annotat: Locus est in Supplicibus, aureus profecto, quem adscriptam Latinis verbis expressum. (si tamen hoc est exprimit) nam & exemplū continet hoc seculo rarum, & officium potentis amici fideliter definiri. Verba sunt Adrastii: *Tenerum vide ne hunc qui traiectus fulmine est? Capaneus is erat, opes habuit amplissimas: Minime superbiebat his, neque spiritus Trahebat tamen vnquam altiores paupere: Vitare luxum suetus, & vulgaria Fastidientes: non ratus in gula suam Virtutem, & esse modica nature satis. Presentibus fidelis, atque absentibus Amicus (hoc perpanci præstant nunc) fuit.*

280. b. *Posthac quum Lacedæmonii cum Thebanis in specie vt amici & sociis agerent*] Xyl. *Socios & amicos Thebanorum*

banorum ostenderent: annotans, *περὶ φερομένων*. Becarias: *Quum Spartam se ad Thebanos contulissent*. Qui error totam historiam involuit, omniaque obscura reddit de apertissimis. Porro *περὶ φερέσθαι* πῶς, ὡς φιλοφ, ὡς ἐχθρῶ, dictio est neque insolens, & intellectu facilis.

Ibid. c. *Indicitur exilium*] Xyl. *Exilio damnati sunt*, annotans, ἐξέκρηθησαν, omisit interpretes. Sic & in Gracchis vsus est Plutarch. ἀκρίτως ἐξέκρησαν. & iterum Πομπηίου τῶς Τιβερίου φίλους σραπρῶν ἐξέκρησαν.

281. c. *Et pauci quidam ex iunioribus*] Xyl. itidem, *Pauci quidam ex natu minoribus*: annotans, Et hunc locum pervertit, ita ut ad Pherenicum retulisse videatur quæ ad Pelopidam pertinent. Omisit autem τὸ ἀδελφείδαι: in quo summa sententiæ est. ἀδελφείδαι est media voce Periculosum aliquid aggredior, In discrimen me committo: vade ἀδελφείδαι, Audax: quod vocabulum vsurpauit initio huius libri Plutarchus male ab Antonio versum.

Ibid. *Et varros ferebant*] Xyl. itidem, *Et varros secum ferentes*: annotans, σελίκες, Venabula, Becarias: sed indocte. Sunt autem σελίκες, ligna quibus retia attolluntur & fulciuntur. Latini varros appellant. Tryphiodorus Γλιου ἀσπί, ὡς δὲ ὄπισθι σελίκοι σελίκοι ἀσπίδοσιν ἀσπίδοσιν. Αἱ ἕρες ἀσπίδοσιν. -- Lucanus alicubi: *Sic dum dispositis attollat retia varris Venator*, &c. -- Pollux li. 5. cap. 3. σελίκοι & σελίδωματα vocat, ut quidem in Aldino lib. legitur.

282. b. *Hic multo ante in eum diem ostenderat Archia*] Xyl. *Is ad eam diem*: annotans, Corruptit historiam Becarias, nescio quæ festa & solennes ludos Thebanorum commentus: quum verba luculenter ostendant, Philidam domum suam ad eum diem tyrannos multo ante inuitasse ad computandum, scortis etiam promissis. ὅταν δὲ γυμνάσιον, (omissum ab isto) adulteræ videntur, & in sacris literis γυμνῶν ὅταν δὲ dicitur, quæ marito est iuncta, Rom. 3. Cæterum tota hæc Thebarum & libertatis ab exilibus duce Pelopida recuperata historia, mira & copia & elegantia est à Plutarcho descripta eo in libro cui titulus est De genio Socratis.

284. a. *Ergastulis quæ erant circa domum Charonis, ubi hasta & gladii parabantur*] πῶς οἰκίαν ἐργαστήρια, arbitror intelligi esse tibernas operarias. Neque enim vel ἐργαστήριον instrumentum Græce significat, (quod ἐργαστήριον dicitur) vel δουρῶδος hastam, aut μαχαροποιός mucronem, sed hastarum vel gladiatorum fabrum. Quæ quæ nemo non videat, quis non miretur versionem Becariæ, qui Thebanos non lanceis sed furcis, (ut apparet) non gladiis sed veribus aut securibus domestico vsui paratis, nulla necessitate compulsus, armaverit?

486. c. *Quum vero quæ data via erat, duceret Pelopidas, &c.*] Xyl. *Sed Pelopidas perumpendit consilio mīso* & annotat, ἐπὶ δὲ τῷ δειδμένῳ ἦγειτο. Illud δειδμένῳ videtur aut mendosum esse, aut arguere mutilatum locum: quati si fuisset hic ommissum δειδμένῳ γυμνῶν ἦγειτο, aut tale aliquid. Ego sensum utcunque me expressisse puto.

287. c. *Et tribui tribus*] est libro Iliadis secundo. φρήτραι autem quam recte Societates vertantur, quid attinet dicere?

289. a. *Meneceia Creontis*] De hoc lege Phœnissas Euripidis, & de Macaria Heraclidas. Leonidæ historia ex Herodoto & aliis notissima, & de Themistoclis sacrificio supra dixit. De Pherecyde non memini alibi legere.

Ibid. e. *Præfectorum & manipulariorum munus obeuntes*] Xyl. vertit, *Iuxta ac post se positi certo ordine milites*, annotatque, Est in Græco ζευγίται καὶ ὀπιστάται. Magistros & Decanos vertit Antonius: quod quid sit, non video. Equidem Latina vocabula quibus explicem verba Græca, non succurrunt: fingere neque ausim, neque fortassis commode possim. Opinor autem ζευγίται dici, qui iuxta alios positi: ὀπιστάται, qui post alios collocati in acie, adstantibus, vel ante se stantibus auxilium ferre, si vsus ita ferret, iubeantur, ζευγίται quidem paulo ante pro ordinibus acie transuersis, seu ab vna parte in alteram pertinentibus posuit Plutarchus, De Gorgida & sacra cohorte loquens.

291. c. *Item Meneclida astimavit pecuniam*] Xyl. vertit, *Thebanosque interrogabat equisid non alia quoque res praclare gesta fuissent*. ** *ut multa pecuniaria Meneclida irrogaretur*. annotatque, Locum in Græco inane esse, facile apparet, tamen si interpretes id dissimulauerit, eoque sententiam confuderit. Sed mederi, nisi optimi libri alicuius præsidio, non possumus.

Ibid. e. *Ptolemæus enim intulerat Alexandro*] Is est Ptolemæus Alorites cognomine, (frater huius Alexandri & Phi-

lippi, filius Amyntæ) qui deinde fratre necato regnum Macedonia obtriuuit. Diodorum vide lib. 15.

292. d. *Non ignarus quidem nefarium hominem & latronem esse*] Xyl. vertit, *Perditum sceleribus hominem, & parricidam*. & annotat, ἐξόλη καὶ μισαφόνον, noster, Immanem & sanguinolentum. Proprie autem μισαφόνον dixit hic Homicidio flagitioso contaminatum. Polydorum enim Pheræum, Thessaliæ principem, fratrem suum, inter pocula veneno dato necauerat, inque eius locum successerat, ut scribit Diodorus ibidem. atque eo respicit Plutarchus.

293. a. *Magnitudinem eius non ilico*] Xyl. vertit, *Animi magnitudinem, quippe mulier*. & annotat, τὸ μὲν μέγεθος τῆς εἰδούς. Sic est male scriptum, pro ἡδούς, idque animaduertisse Becarias videtur. Quod autem κενραῖς iuuentutem effert, nescio qui fiat, tonsuram enim significat, & crines, ut hic. neque tam iuuenis erat Pelopidas. Iason, ut hoc obiter dicam, frater Alexandri huius fuit, Thessaliæ princeps, ante Polydorum fratrem, à quo casus est. Diodorus ibidem.

294. b. *Intra Taygetum & Eurotam*] ὑπὸ τὸν Γέταν καὶ τὴν Ευρώταν, *Inter Getam & Eurotam*, interpretes. Qui Getam loci nomen in Laconica, aut etiam tota Peloponneso agnoscat, autorem nullum esse noui: neque vero fines Lacedæmoniorum obscuro & ignobiles nominari consentaneum esse potest. Superest, ut in voce Γέταν mendum esse affirmem: cui facile mederipotuius ex Geographiæ autoritate. Est enim mons Taygetus in Laconicæ finibus, à Messenia eam dirimens, nobilis apud Græcos Latinosque cuiuscunque generis scriptores. Arctos itaque limites ciuitatis Spartanae indicat, quam ab occiduo latere mons Taygetus, ab ortu Eurotas amnis terminarent: quum latus Austrinum Arcadia, Boreale, mari claudatur. Ego in locum verbi Γέταν, Ταυγέταν restituito. Nam de varia huius vocis terminatione & inclinatione, hoc loco dicendum non erat.

Ibid. d. *Et seruos lecti sterniatores*] Xyl. vertit, *Et famulos stratores*. & annotat, σρώται, δεξιμόνται. Strotas seruos habet Becarias. & quidem annotator ille leu corrector in margine alleuerat ex Suida, Σρώταις, ἔθνος: id est, Strotas, nomen gentis. Ego autem, tamen si haud sum ignarus, posse Σπρώταις (si præsertim ὡς scribas) dici pro Σπρωτίταις, quod gentile est vrbs Africae quæ Σπρωτή, Stroa, appellatur apud Stephanum Byzantium ex Hecatæo: non video tamen qui huc aliquid tale quadret. Neque animaduertit corrector iste, σρώταις, accusandi casum, non à nominatiuo σρώταις esse (is enim σρώταις a breui facit, uti prolochia gnaris non est obscurum) sed à σρώταις, cuius singulari est σρώταις. Et quidem suspicor sua illum verba pro Becariæ verbis subiecit, sequuntur (si diis placet) Suidæ autoritatem. Nam profecto Cælius libro Antiq. lect. 16. cap. 11. aliam interpretationem citat atque reprehendit, quasi seruilia strata interpretis hic edidisset, quod nuper obiter vidi, quum eos libros inspicerem. nisi fortassis etiam alius quidam Pelopidæ vitam conuertit. Verbum est σρώταις, Sternio: inde σρώταις, Strator, formari potest: ut à πλώται, πλώταις. Esse autem genuinum hunc loci quem tractamus sensum, & σρώταις huiusmodi famulorum genus, qui vestes stragulas componerent atque concinnarent, euidentissimum est ex verbis Athenæi, quorum sententiam Latine adscripsi de libro Diogenis philosophon secundo, Primi (inquit) Persæ, uti est ab Heraclide traditum, eos qui strotas (σρώταις) dicuntur, inuenere, uti vestes stragulæ ab his ordine & concinne componerentur. Itaque Timagoræ Cretensi, vel (ut Phanius Peripateticus autor est) Eutimo Gortynio, qui se Themistocelis exemplo ad regem contulerat, Artoxerxes honoris causa tentorium, insignis cum elegantia, tum magnitudinis dono dedit, & lectum argenteis pedibus sultum, vestemque stragulam magni precii, simulque famulum qui ea sterneret, Græcos sternendi ignaros dicens, &c. Et quidem infra in Artoxerxe de eodem Timagora quum dicitur, qui hic σρώταις, ibi σρωννύωντες participio dicuntur. Meminit etiam Eustath. in 3. Vlyss. Persas primos σρώταις excogitasse: ex Athenæo, ut multa. Stratorem aliis, ipsique Budæo, intelligi eum qui equum adornet, & principem in eum imponat, (Græcis est ἰσ ἀσβελεύς) noui: quomodo & Vlpianum in Pandectis de officio Procos. & in Caracalla Spartianum, vsurpasse, annotatum est. Ego licere mihi putavi verbum de verbo, etymologia adstipulante, exprimere. Idemque in vita Alexandri feci: ubi Proxenus σρωματοφύλαξ dicitur, ego stratorem extuli, hoc est qui lecto & stragulis regis præflet. Guatinus, sarcinarum custodia præfectum vertat.